

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 03 października 2018 r.

WPS-II.431.1.21.2018.IK

**Pan
Arkadiusz Śliwa
Dyrektor
Domu Pomocy Społecznej
Niedabył 36 A
26-804 Stromiec**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 pkt 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508), zwanej dalej „ustawą” oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U.Nr 61 poz. 543, z późn. zm.), inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 16-19 lipca 2018 r. kontrolę kompleksową w kierowanym przez Pana Domu Pomocy Społecznej w Niedabyłu.

Przedmiotem kontroli była jakość usług świadczonych przez dom pomocy społecznej, zgodność zatrudnienia pracowników domu pomocy społecznej z wymaganymi kwalifikacjami oraz przestrzeganie praw mieszkańców. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2017 r. do dnia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez Pana bez zastrzeżeń 24 sierpnia 2018 r., na podstawie art. 128 ustawy o pomocy społecznej, przekazuję Panu niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Dom Pomocy Społecznej w Niedabyłu jest przeznaczony dla 70 osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie. Podmiot prowadzący otrzymał zezwolenie na prowadzenie Domu Pomocy Społecznej w Niedabyłu na czas nieokreślony decyzją Wojewody Mazowieckiego Nr 27/2010 z dnia 31 grudnia 2010 r.

Na dzień kontroli w Domu przebywało 71 mieszkańców, w tym: 26 kobiet i 45 mężczyzn, pomimo że Dom przeznaczony jest na 70 osób. Spośród mieszkańców 52 osoby były przyjęte na podstawie zasad określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, natomiast 19 mieszkańców było przyjętych na podstawie przepisów obowiązujących do końca 2003 r. Na mocy postanowienia sądu były umieszczone 32 osoby. Wśród mieszkańców 14 osób było

ubezwłasnowolnionych, w tym 10 całkowicie, a 4 częściowo. Osoby ubezwłasnowolnione miały ustanowionych opiekunów prawnych lub kuratorów. Ustanowionych kuratorów miały również 34 osoby nieubezwłasnowolnione.

Dom w Niedabyli położony jest na ogrodzonej działce o powierzchni 0,81 ha. Dwukondygnacyjny budynek mieszkalny posiada dwa wejścia dostosowane dla osób niepełnosprawnych ruchowo, w tym poruszających się na wózkach. Na korytarzach i klatkach schodowych zamontowano poręcze przymocowane do ścian. Budynek wyposażono we wszystkie niezbędne media, w system przyzywowo-alarmowy i system alarmu przeciwpożarowego. Swobodną komunikację między piętrami w Domu umożliwia dźwig osobowy. Pozostałą część posesji zajmują: budynek biurowy, pralnia oraz garaż. Na terenie wokół budynku wydzielono miejsce do grillowania oraz miejsca do wypoczynku z ławeczkami i małe boisko oraz ogólnodostępną infrastrukturę rekreacyjno – turystyczną, tzw. „siłownię zewnętrzną”.

W budynku mieszkalnym wydzielono pomieszczenia ogólnego przeznaczenia, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 734).

Podczas wizytacji pomieszczeń zespół inspektorów stwierdził, że Dom dysponuje 72 miejscami w: 16 pokojach dwuosobowych, 13 pokojach trzyosobowych, 4 pokojach czteroosobowych i 1 pokoju pięcioosobowym. Zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 3 powyższego rozporządzenia dom uznaje się za spełniający warunki w zakresie usług bytowych, jeżeli pokój wieloosobowy jest przeznaczony dla nie więcej niż trzech osób poruszających się samodzielnie, a w przypadku osób leżących dla nie więcej niż czterech osób. W trakcie wizytacji obiektu kontrolujący ustalili, że 3 pokoje trzyosobowe o metrażu od 15,24 m² do 16,80 m² i 3 pokoje czteroosobowe o metrażu od 18,61m² do 22,46 m² nie odpowiadały pod względem powierzchni standardowi rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej. Zgodnie z treścią wyżej cytowanego przepisu, dom uznaje się za spełniający warunki, jeżeli pokój mieszkalny wieloosobowy ma powierzchnię nie mniejszą niż 6 m² na osobę, przy czym, pokój uznaje się za spełniający wymagane normy, jeżeli odstępstwo poniżej wymaganej wartości nie jest większe niż 5%. Mając na uwadze powyższe trzeba uznać, że powierzchnia pokoju trzyosobowego powinna wynosić co najmniej 17,1 m², a pokoju czteroosobowego 22,8 m². Ponadto, ustalono także, że nie wszyscy mieszkańcy umieszczeni w pokojach czteroosobowych byli osobami leżącymi.

Jak ustalono podczas wizytacji pomieszczeń w niektórych pokojach brakowało krzeseł lub stołów. Z wyjaśnień Dyrektora wynika, iż Dom posiada meble zapewniające wyposażenie pokoi dla mieszkańców zgodnie z wymogami określonymi w ww. rozporządzeniu. Niektórzy mieszkańcy nie życzą sobie jednak, aby w pokoju stało pełne wyposażenie. Znajduje się ono na korytarzach,

a w razie potrzeby jest umieszczane w pokoju mieszkańca. Podczas wizytacji pomieszczeń w jednym pokoju stwierdzono brak instalacji przyzywowo-alarmowej, a w drugim dostęp był utrudniony przez częściowe zastawienie szafą. Pokoje mieszkalne, jak i znajdujące się w nich szafy były zamykane przez mieszkańców na kluczyki, o ile mieli takie życzenia i stan ich zdrowia na to pozwalał.

W Domu mieszkańcy korzystali z 17 łazienek z prysznicem lub wanną, umywalką oraz w.c. Tym samym Dom spełniał warunek określony w § 6 ust. 1 pkt 4 wyżej cytowanego rozporządzenia w zakresie liczby łazienek, ale posiadał za mało toalet, których liczba nie zapewniała korzystania z każdej nie więcej niż przez 4 osoby. Podczas wizji lokalnej w kilku łazienkach stwierdzono brak uchwytów przy miskach ustępowych lub przy wysokich brodzikach. W większości łazienek brakowało także zasłon prysznicowych. W trakcie kontroli stwierdzono, że pomieszczenia mieszkalne oraz łazienki były czyste. Pokoje sprzątane były codziennie oraz w miarę potrzeb w połączeniu z dezynfekcją pomieszczeń sanitarnych.

Mieszkańcy mieli zapewnione niezbędne środki higieniczne, przybory toaletowe itp. Zmiana bielizny pościelowej odbywała się nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie, ręczników – nie rzadziej niż raz na tydzień. Pranie odzieży zapewniała funkcjonująca na terenie Domu pralnia.

W zakresie wyżywienia i organizacji posiłków Dom zapewniał swoim podopiecznym trzy posiłki dziennie. Na zlecenie lekarza przygotowywano posiłki dietetyczne i dodatkowe. Dekadowy jadłospis wywieszony był w jadalni. Dzieciom i młodzieży oraz mieszkańcom na zlecenie lekarza wydawano drugie śniadanie oraz podwieczorek.

Mieszkańcy posiadali odzież całodzienną, odzież zewnętrzną, bieliznę dzienną i nocną w ilości określonej w § 6 ust. 1 pkt 7 wyżej cytowanego rozporządzenia. Zakupy dokonywane były z własnych środków finansowych mieszkańców lub przez rodziny, a w przypadku osób, które nie miały własnej odzieży i obuwia oraz możliwości ich zakupienia byli zaopatrywani przez Dom. Zakupy drobnych artykułowych żywnościowych na zlecenie mieszkańców dokonywane były przez pracownika pierwszego kontaktu, opiekunów lub pracownika socjalnego. Rozliczenie zakupów do kwoty 50 zł stanowiły paragony, a powyżej tej kwoty faktury, a na wypłatę kwoty powyżej 600 zł kurator/opiekun prawny uzyskiwał stosowne zezwolenie Sądu.

W okresie objętym kontrolą Dom zapewniał usługi opiekuńcze oraz wspomagające. Personel udzielał mieszkańcom pomocy w podstawowych czynnościach życiowych, pielęgnacyjnych, a także w załatwianiu spraw osobistych. Umożliwiono mieszkańcom zaspokajanie potrzeb kulturalnych i religijnych oraz kontakt z rodzinami i osobami bliskimi, jak również społecznością lokalną. Stworzono warunki do rozwoju samorządności mieszkańców.

Dom umożliwiał przekazywanie posiadanych rzeczy wartościowych oraz środków pieniężnych do depozytu. W okresie podlegającym kontroli nie było złożonych depozytów rzeczowych. Środki pieniężne mieszkańców odprowadzono na rachunek depozytowy utworzony w banku. Do zdeponowanych środków pieniężnych utworzone były w księgowości imienne konta rozrachunkowe dla każdego mieszkańca.

W Domu prowadzono ewidencję nieobecności mieszkańców. Ustalono, że mieszkańcy nie ponosili odpłatności za pobyt poza Domem za okresy wskazane w art. 63 ustawy o pomocy społecznej, tj. nieprzekraczające 21 dni w roku kalendarzowym, a w przypadku małoletnich mieszkańców nieprzekraczających 70 dni.

Mieszkańcy Domu mieli zapewniony dostęp do świadczeń zdrowotnych. Podstawową opiekę medyczną zabezpieczali mieszkańcom Domu lekarze Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Stromcu. Opiekę lekarską sprawowana była dwa razy w tygodniu przez lekarza internistę. Opiekę psychiatryczną sprawował psychiatra z Centralnego Szpitala Klinicznego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Warszawie - Polikliniki w Radomiu, który przyjeżdżał na wizyty lekarskie do Domu w miarę potrzeby i był w stałym kontakcie telefonicznym. Konsultacje z lekarzami innych specjalności realizowano zgodnie z zaleceniami lekarza podstawowej opieki. Zakupu leków i materiałów opatrunkowych dokonywano na indywidualną fakturę, w której wyszczególniono płatność dla danego mieszkańca i dla Domu. Wydatki pokrywano zgodnie z przepisami art. 58 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej. Leki bez recepty zakupywano na życzenie mieszkańca, a podopieczny pokrywał koszty w całości z własnych środków.

Opieka pielęgniarska była zapewniona całodobowo. Na dzień kontroli opiekę pielęgniarską mieszkańcom zapewniały 4 pielęgniarki i 1 położna zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy. Mieszkańcy Domu mieli zapewniony regularny kontakt z psychologiem zatrudnionym w Domu w wymiarze 1/3 etatu. Podnoszenie sprawności fizycznej mieszkańców oraz ich aktywizację ruchową prowadzono w formie ćwiczeń gimnastycznych oraz poprzez wykonywanie zabiegów rehabilitacyjnych. Każdy z mieszkańców miał możliwość korzystania z rehabilitacji ruchowej, także przyłóżkowej oraz fizykoterapii. Zabiegi rehabilitacyjne wykonywał fizjoterapeuta.

Wszyscy mieszkańcy mieli ustalonych pracowników pierwszego kontaktu. Osobę pierwszego kontaktu mieszkaniac wybierał samodzielnie, o ile jego stan zdrowia na to pozwalał.

Terapia zajęciowa była prowadzona wspólnie przez instruktora terapii zajęciowej i opiekuna na podstawie miesięcznego i tygodniowego planu pracy. Każdego dnia sporządzano raport z pracy terapii, w którym zrealizowane tematy dokumentowano w formie pisemnej z uwzględnieniem elementów wskazanych w § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki społecznej z dnia 14 stycznia 2014 r. w sprawie zajęć rehabilitacji społecznej w domach pomocy

społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi (Dz. U. z 2014 r. poz. 250). Udział mieszkańca w zajęciach oraz czas ich trwania był odzwierciedlony w kartach "Tygodniowe zajęcia rehabilitacji społecznej".

W ramach działalności kulturalno-oświatowej i rekreacyjnej organizowane były wyjazdy rekreacyjne i turystyczne, święta, uroczystości, imprezy artystyczne, wyjazdy do kina, teatru spotkania integracyjne, konkursy i zabawy taneczne, imprezy okolicznościowe itp.

Dzieciom i młodzieży Dom zapewniał pobieranie nauki oraz udział w zajęciach rewalidacyjno – wychowawczych. W roku szkolnym 2017/2018 obowiązek szkolny realizowało 15 mieszkańców. Do Zespołu Szkół Specjalnych było dowożonych 5 uczniów. Na terenie Domu 3 osoby korzystały z indywidualnego nauczania oraz 7 osób z zajęć rewalidacyjno –wychowawczych. Zajęcia na terenie Domu prowadzone były nauczycieli z Zespołu Szkół Specjalnych w Grójcu.

Mieszkańcy oraz ich rodziny mieli możliwość bezpośredniego kontaktu z Dyrektorem Domu. Na tablicach informacyjnych wewnątrz Domu znajdowały się informacje dotyczące funkcjonowania placówki oraz informacje z adresami i numerami telefonów instytucji, do których można zgłaszać skargi i wnioski. Prowadzona w Domu „Książka skarg i wniosków” nie zawierała żadnych wpisów. Mieszkańcy mieli zapewniony dostęp do przepisów prawnych dotyczących domów pomocy społecznej, które znajdowały się u pracownika socjalnego.

W kontrolowanej jednostce funkcjonował samorząd mieszkańców. Rada Mieszkańców wybierana była na okres dwóch lat. Z przeprowadzonych w trakcie kontroli obserwacji i rozmów z członkami Rady Mieszkańców i z innymi mieszkańcami wynika, że byli zadowoleni z pobytu w tej placówce oraz jakości świadczonych usług, m.in. z: żywienia, warunków mieszkaniowych, świadczeń medycznych, kontaktów z personelem oraz sposobu sprawowania opieki.

W Domu został powołany zespół terapeutyczno-opiekuńczy w skład, którego weszli: kierownik działu terapeutyczno-opiekuńczego, psycholog, pedagog, dwóch pracowników socjalnych, instruktor terapii zajęciowej, fizjoterapeuta oraz pracownicy pierwszego kontaktu. W składzie zespołu widnieje niezatrudniony w Domu pedagog, natomiast nieuwzględniona jest uczestnicząca w pracach zespołu pielęgniarka. Do zadań zespołu należało w szczególności opracowywanie indywidualnych planów wsparcia mieszkańców oraz wspólna z mieszkańcami Domu ich realizacja. Stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą w Domu przestrzegane były terminy sporządzania indywidualnych planów wsparcia, zgodnie z zapisami rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej. Ustalenia z posiedzeń Zespołu znajdowały odzwierciedlenie w adnotacjach sporządzanych w indywidualnych planach wsparcia, ale nie był w nich określony

godzinowy wymiar zajęć rehabilitacji społecznej. Na posiedzenia zespołu terapeutyczno-opiekuńczego zapraszani byli również mieszkańcy, których stan zdrowia na to pozwalał.

Na dzień kontroli ogółem zatrudniono 46 osób w wymiarze 44,83 etatu. Kadra posiadała kwalifikacje zgodne z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 17 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. poz. 936) oraz poprzednio obowiązującego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1786), z wyjątkiem osoby zatrudnionej na stanowisku p.o. szefa kuchni, tj. niewymienionego w powyższych rozporządzeniach. Wyjaśnił Pan, że w związku z odejściem na emeryturę szefa kuchni i brakiem chętnych na objęcie tego stanowiska powierzono obowiązki dotychczasowemu pracownikowi kuchni, który obecnie się kształci i w czerwcu 2019 r. uzyska dyplom „Technik żywienia i usług gastronomicznych”.

Skład zespołu terapeutyczno-opiekuńczego liczył 31 pracowników zatrudnionych w wymiarze 29,83 etatu. Do zespołu doliczono 3 stażystów świadczących usługi na rzecz mieszkańców w ramach umowy stażowej zawartej z Powiatowym Urzędem Pracy w Białobrzegach. Wskaźnik zatrudnienia na dzień kontroli przy uwzględnieniu wszystkich ww. osób wynosił 0,46 i nie był zgodny z § 6 ust. 2 pkt 3 lit. d i e powyższego rozporządzenia.

Członkowie zespołu terapeutycznego uczestniczyli w szkoleniach zgodnie z § 6 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej.

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zwracam się do Pana Dyrektora o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:

1. Nie przyjmować do Domu większej liczby osób niż liczba miejsc określona w Rejestrze domów pomocy społecznej województwa mazowieckiego.
2. Zorganizować pokoje mieszkalne w taki sposób, aby pod względem liczby zamieszkujących osób oraz powierzchni odpowiadały standardowi określonemu w § 6 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 734).
3. Podjąć niezwłoczne działania w celu zapewnienia przebywającym w Domu mieszkańcom dostępu do toalet zgodnie z wymogami określonymi w §6 ust. 1 pkt 4 lit. a powyższego rozporządzenia.
4. Zamontować sygnalizację przyzywowo-alarmową w każdym pokoju mieszkalnym w miejscu gwarantującym mieszkańcom swobodny dostęp.

5. Zamontować brakujące uchwyty w łazienkach, ułatwiające osobom mniej sprawnym fizycznie, bezpieczne korzystanie z takich pomieszczeń oraz wyposażyć łazienki w zastony prysznicowe.
6. Określać w indywidualnych planach wsparcia mieszkańca godzinowy wymiar czasu zajęć rehabilitacji społecznej zgodnie z w § 5 ust. 33 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki społecznej z dnia 14 stycznia 2014 r. w sprawie zajęć rehabilitacji społecznej w domach pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi (Dz. U. z 2014 r. poz. 250).
7. Zaktualizować skład zespołu terapeutyczno – opiekuńczego powołanego Zarządzeniem Nr 10/2016 z dnia 29 grudnia 2017 r. Dyrektora Domu Pomocy Społecznej w Niedabyli.
8. Ustalać stanowiska pracy personelu Domu zgodnie z przepisami określonymi w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 17 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. poz. 936).
9. Zapewnić wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu opiekuńczo – terapeutycznego, określony dla domu dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie w § 6 ust. 2 pkt 3 lit. d i e rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508), kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.

W przypadku nieuwzględnienia przez Wojewodę Mazowieckiego zastrzeżeń należy w terminie 30 dni powiadomić o realizacji zaleceń. W przypadku uwzględnienia przez Wojewodę zastrzeżeń, powiadamiając o realizacji zaleceń, należy mieć na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez Wojewodę zastrzeżeń.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO
Anna Olszewska
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

1. Pan Andrzej Oziębło
Starosta Powiatu Białobrzskiego
2. aa